

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Regulæ ad sensum historicum inuestigandum. cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

in profunda quadam arcaña peruestigare velit; sine fundamento ædificet, cum ille simplex primus sensus, fundamentum sit sensuum cæterorum. S. Hieron. de se ipso conqueritur quod iuuenis Abdiam Prophetam esset aggressus exponere, in sensu allegorico; cuius nondum Hystoriam intelligebat.

Regula ad sensum historicum inuestigandum.

Cap. V.

VT autem quis ad hunc sensum intelligendum perueniat; Hæ regulæ vtilis esse possunt. Primò consideret diligenter, vtrum voces in propria significatione, an per metaphoram sumi debeant, nam sæpè numero non est sensus literalis, is, quæ in propria significatione voces faciunt. V.g. in Parabolis, non est sensus, quem cortex literæ sonat: cuiusmodi multa sunt in Prophetis. In Daniele, quatuor animalium visio. Et Hircus caprarum, non ipsum animal, sed Alexandrum magnum significat. In Canticis & in Apocal. penè omnia aliò tendunt, quam quo verba propria spectare videntur. Esset autem grauis error, & quod est figurate accipiendum, interpretari ex vocibus propriè sumptis, vt errarunt Hæretici Millenarij, exponentes locum Apocal. de mille annis, cum Ioannes figuratè exponi debeat, secundum Ecclesiæ interpretationem, & contra figuratè accipere, quod accipiendū est propriè. Sicut errarunt Ariani figuratè illud exponentes. Ego, & Pater vnum sumus, cum catholicam veritatem reddant verba propriè sumpta, & Hæretici nostri temporis deprauantes sensum illum verborum. Hoc est corpus meum.

Signa figuratæ locutionis. Multa sunt autem, nec ambigua signa figuratæ locutionis, vt si aliquid dicitur quod acceptum in propria significatione, impossibile aliquid inferret, sicuti, cum Deo membra tribuntur, & humani affectus: vel cum aliquid falsum significaret, vt de Ioanne Baptista, ipse est Elias: vel aliquid absurdum, vt ego dispono vobis regnum, vt edatis & bibatis: vel aliquid rectè rationi contrarium: vt si oculus tuus scandalizat te, erue eum. Matth. 5. Sunt Eunuchi, qui se castrauerunt, vel repugnans alijs locis scripturæ, vt cum dicitur Christum nescire diem Iudicij, cum alibi dicatur, omnes thesauros sapientiæ Dei esse in eo; Vel Ecclesiæ declarationi contrarium, vt ipse baptizabit vos in igne: cum ergo quid huiusmodi ex verbis propriè sumptis consequitur, tunc proculdubio figurata est locutio. Cum vero nihil horum

rum est, propriè sumenda est significatio, præsertim ubi Ecclesia accedit autoritas. Hæc est D. Augustini expressa regula. Quicquid in sermone diuino, inquit, neque ad morum honestatem idest ad diligendum Deum, & Proximum, neque ad fidei veritatem propriè referri potest, figuram esse cognoscas: quod si perspicuè dicitur, non est ad aliud referendum, quasi sit figuratè dictum, quale est illud Pauli, Tu autem thesaurizas tibi iram: sicut contra est illud Hieremiæ. Constitui te vt cœlas, & plantas, vt destruas & ædifices:] Et infra addit. Seruabitur in locutionibus figuratis regula huiusmodi vt tandem versetur diligenti consideratione, quod legitur, donec ad regulam charitatis interpretatio producat. Si autem hoc propriè sonat, non est figurata locutio, offert exemplum ex Paulo. Si esurierit inimicus tuus, ciba illum, hoc virtutem sonat in propria significatione, non oportet ad figuratum aliquid confingere. Subdit Paulus. Hoc enim faciens carbones congeres super caput eius. Hoc facinus est (ait Augustinus,) secundum sonum literæ seruare, ergo figurata est hæc locutio.] In scripturis apertis, ubi præcepta docemur, non est recurrendum ad sensus mysticos, vt eo loco Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias, ne iuxta Comicum, vt ait Hieronymus nodum in scirpo quaramus. Eodemque modo in principio Genesis, ubi Moyses historiam creationis refert, & quid singulis diebus factum sit, illi dies secundum propriam significationem explicari debent, in sensu literali si quis autem per (Diem) Angelorum noticiam explicet, sensus erit mysticus, sicuti quando dicitur Christum eiecisse septem Dæmonia de Magdalena, ego non video, cur Dæmones veri non intelligantur in sensu proprio, mystice autem D. Gregorius vitia exponit. In multis placet illud Basilij. Ego vero, ait, cum scœnum audio, scœnum intelligo. Tu hoc dictum intellige, nisi ipsamet scriptura se figuratè loqui significet.

Secunda regula, inuestiganda est vocum significatio, quæ occurrunt, quia sæpè in vocibus obscuritas latet, quod multis modis contingere potest. Aliquando res per voces significatæ ipsæ difficiles sunt, nec facillè percipiuntur, vt multa sunt quæ de Deo scriptura diuina enunciat, & pleraque alia quorum difficultas ex ignoratione rerum pendet, v.g. cum agitur de fabrica templi, de mensuris, de Sacerdotum ornamentis, & alijs, quæ vel ad naturam, vel ad gratiam, vel ad actus morales spectant, vel de statu illius populi Hebræi & Christiani. Propterea

l. 3. de
Doct. Cbr.
cap. 11.

Cap. 15.

Rom. 1.
Hier. 1.

Cap. 16.
Rom. 12.

Homil. 33.
in Euang.
Homil. 9.
exam.

Significatio
vocis inuesti
ganda.

rea Arias Montanus in lib. quem de arcano sermone scripsit, vel qui Ioseph. inscribitur, multa ex his quæ in scripturis habentur explanat. Rursum scribit librum de mensuris. De ornamentis Sacerdotum. De Fabricis; De statu Reipublicæ Hebrææ; bene Carolus Sigonius. Aliquando autem locus est obscurus, quia voces sunt æquiuocæ; & incertum de quo sit sermo, ut nomen Pharaonis multis competit, Herodis Antiochi, Darij, Assueri, quia plures fuerunt; vnus etiam habet plura nomina vt Gedeon dicitur, etiam Hieroboam, Idumæa, Edon, Esau Duma, eandem rem significant, Ietro etiam idem quod Ragucl, Salomon etiam Lamuel, Petrus, Simon, & Cephas, Iudas, & Thadeus; Thomas etiam Didimus; Vox peccatum, spiritus, fermentum, Regnum Cælorum; & alia similia diuersis modis sumuntur. Nomē Apostolorum, Episcopi, Sacramenti; aliter accipiuntur in sacris literis; quam apud profanos scriptores; Nonnunquam dubium est, sint ne voces Synonimæ idem significantes necne; vt apud Paulum, obsecro primum omnium fieri obsecrationes, postulationes, orationes, gratiarum actiones inter quas tamen sancti distinguunt; sæpe apud Hebræos habet aliam significationē, vox, quam apud Latinos, v.g. apud Hebræos, panis, omnem cibum significat. Vas omne instrumentum, fratres omnes consanguineos eiusdem generis; Verbum sumitur pro re, Non est impossibile apud Deum omne verbum; Portæ sunt loca in quibus iudicia fiebant. Iterum multæ sunt voces in scriptura, quæ in bonam, & malam partem sumi possunt; vt fermentum, lapis, mare, sagittæ, zelus, & mulatio.

Phrases & Idiotismi. Cap. VI.

Tertio notandæ sunt phrasæ propriæ, & idiotismi linguae Hebrææ. Clemens Alex. huius linguae proprietates ait esse causam obscuritatis in sacris literis.] Aug. de vera Religione habet inquit omnis lingua, sua propria genera locutionum, quæ cum in aliam linguam transferuntur, videntur absurda.] & alibi, multa autem in scripturis sanctis obscura, cognito locutionis genere dilucescunt, propter quæ cognoscenda, sunt eadem genera locutionum, vbi sententiæ patent, vt etiam vbi latent,] cognitio ipsa succurrat; easque intentioni legentis aperiat.] horum ignoratio, sine dubio facit herere lectorem, proponamus aliquot exempla; secundum idioma linguae dicitur Deus

Exempla.